

G. Joó Katalin

Lélekmozaikok

Fotók: Albert Katalin és a Szerző

Lektor: Horák Andrea

Tartalomjegyzék:

Sír a hegedűm

A könyvbe zárt kincs

Mackó úr

Utolsó tánc Párizsban

Ma reggel sírtak a fák

A hajás baba

Sodrásban

A vén pad

Őszi ritmus

Óh, ti fák

Zsizsi

Árva Marci

Karácsonyi etűd

Didergő természet

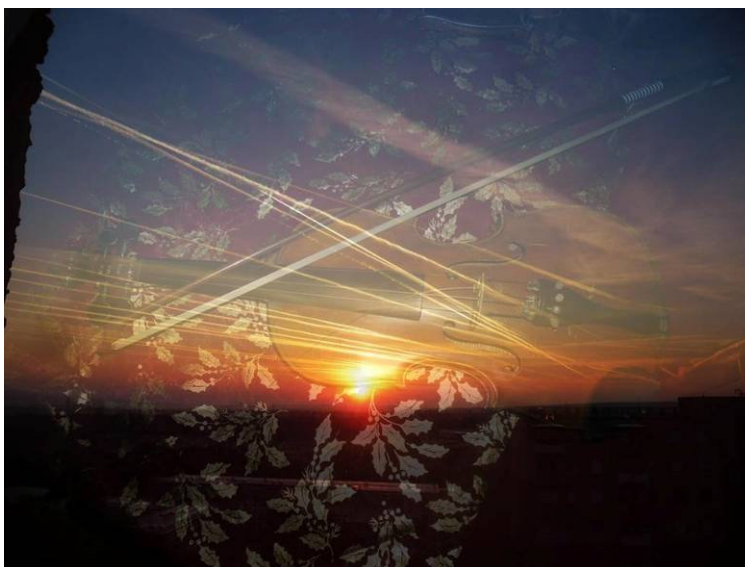
A mezítlábas angyal

Tél

Télanyóka

Hajnali ébredés

Sír a hegedűm

Fotó: Albert Katalin

Sír a hegedűm,
dalol a hangja,
fájdalmam zengi,
az összes húrja.

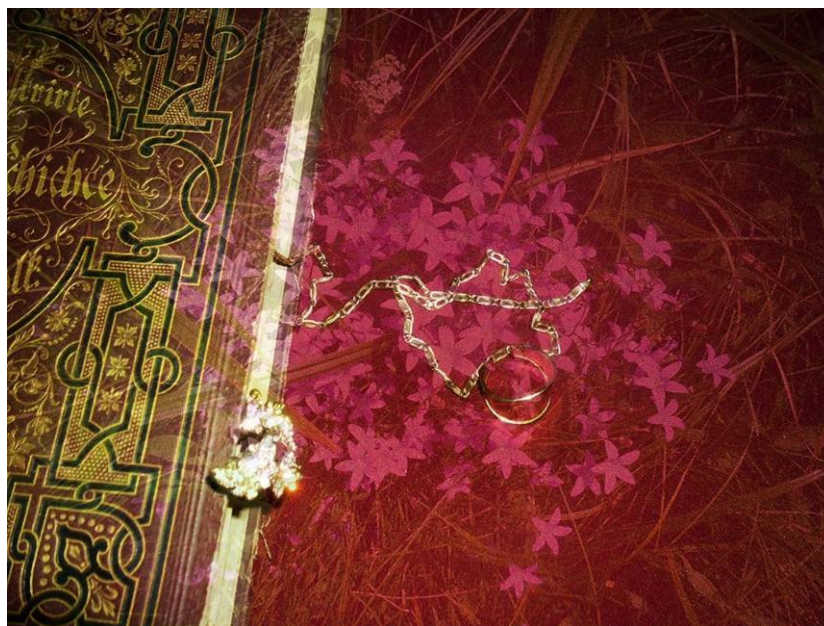
Zokogva kántál,
csüggedt a dala,
búcsúzik halkán,
pattan a húrja.

Sérült hangszernek
néma a torka,
bús muzsikámat
senki sem hallja.

Fotó: A szerző

A könyvbe zárt kincs

Fotó: Albert Katalin

Márton apó tőlünk nem messze, az Ibolya utcában lakott. Gyakran töltöttem nála az időmet. Szerettem a könyvek illatát, az enyv szagát. Érdekes szerszámokkal ismerkedhettem meg, de ami a legfontosabb volt, apóka mindig mesélt nekem.

Időnként kaptam tőle könyveket, amik telis-tele voltak szebbnél szebb képekkel. Mindig azt mondta, a könyvek kincseket rejtenek.

Rohantam is velük haza, de hiába lapoztam előlről hátra, hátulról előre, egy fia kincsre sem bukkantam. Pedig jól ki is ráztam, de nem pottyant ki belőle még egy szemecske arany sem.

Az jutott eszembe, lehet, hogy talán nem vagyok elég jó gyerek. És csak a jók tudnak olvasni? Ezt onnan gondoltam, hogy édesanyám gyakran mondta: „Légy jó, fogadj szót, akkor sokra viheted!”

Bizony, nem mindig voltam jó.

Morgó bácsi, aki a földszinten lakott, gyakran kiáltott rám:

- Halkabban, te gyerek! Ne itt rosszalkodj az én ablakom alatt!

Vagy ezt mondta:

- Te kópé! Ne itt rugdald azt a labdát! Menj máshova játszani!

Ilyenkor visszatértem Márton apóhoz, ő megsimogatta kócos buksimat.

- Majd eljön az idő, amikor rájössz, hogy hol lapulnak a könyvekben ezek a kincsek. Ahhoz azonban meg kell tanulnod olvasni.

Á, szóval ez a titka az egésznek! Nekiálltam szorgalmasan tanulni a betűket.

Valahogy nem akartak értelmes szavakká összeállni. Sírtam, hogy miért gonoszkodnak velem, amikor én már annyira szeretnék olvasni.

- Ej, fiacskám! Lassan, lassan! Hidd el, a szorgalmaznak előbb-utóbb meglesz a gyümölcse! A betűkatonákkal tudni kell bánni. Nézd csak! Hangoztasd az elsőt, majd tedd hozzá a következőt!

Egy kis vonatot készített, amire betűk voltak írva. Ezeket tologattam, s láss csudát! Egyszer-csak szó kerekedett a betűkből.

Emlékszem az első hosszabb szóra: p-pos-tás. Akkor buggyant ki a szememből egy könny-csepp, mert hosszú, nehézkes fáradozásomnak tényleg meglett a gyümölcse.

Márton apó mosolyogva ezt mondta:

- Menj haza! Keresd elő azokat a könyveket, amiket legelőször kaptál tőlem! Most majd rá-találsz a kincsré, amiről beszéltem. Mert tudd meg, a kincseket a betűk rejtik! Velük bejárhatod a mesék birodalmát, eljuthatsz olyan helyekre, amikről még sosem hallottál.

Nem mondom, kicsit csalódott voltam, mert én aranyláncra, gyűrűre gondoltam, nem holmi történetekre!

Aztán otthon nekiláttam egy bordó kötésű könyvnek. Gyönyörű képek voltak benne. Szöveg csak kevés, de elsőre ezzel is akadtak gondjaim, majd szép lassan újra elolvastam, és akkor már értettem is.

„Mese, mese mátká, pillangós madárka...”

Néhány napig nem is mentem Márton apóhoz. Azzal foglalkoztam, hogy legyőzzem a betűkatonákat. Többször nekiveselkedtem egy-egy könyvnek.

Később megértettem apó szavait. Valóban csodákat, kincseket rejtenek ezek a mesekönyvek. Megismerkedhettem Jancsival és Juliskával, az Ólomkatonával és sorolhatnám...

Egyik reggel felöltöztem, hónom alá csaptam az egyik könyvecskét. Elindultam apóhoz, hogy megmutassam, milyen diadalt arattam a betűkatonák felett. Kedvenc mesémet akartam neki felolvasni: A rút kiskacsa. Valahol magamra ismertem ebben a történetben.

Amikor a házhoz értem, az ajtó zárva volt. Kopogtam, furcsállottam, mert Márton apó ilyenkor már mindig kinyitotta a műhelye ajtaját. Aztán dörömbölni kezdtem. Semmi. Ekkor egy kalácsképű asszonyosság kukkantott ki a másik ház ablakán:

- Ejnye, te gyerek! Ne verd azt az ajtót! Márton nincs itthon! Beteg lett, elvitte a mentő. Azt hallottam, nagyon rossz állapotban van.

Nem akartam elhinni. Zokogva futottam a közelben lévő kórházhoz. Nagy nehezen nyögtem ki, kit is keresek. A könnyektől alig láttam. A portás kedves volt, megszánt, majd addig kutatott, míg rábukkant egy Márton nevű emberre, aki könyvkötőként volt bejegyezve abba a nagy könyvbe, amibe beírják azokat, akiket felvesznek a kórházba. Mert persze azt sem tudtam, milyen Márton.

Az emeleten meg is találtam a szobát, ahol az apó feküdt. Amikor megpillantottam hófehér arcát, csukott szemét, újra sírásban törtem ki.

Apó ekkor alig hallhatóan megszólalt:

- No, ne itasd itt az egereket!

De bizony én még egy darabig itattam. Amikor megnyugodtam, elmondtam neki, hogy megtanultam olvasni. Ennek bizonyosságául elkezdtem neki felolvasni a mesét. Halovány arcán mosoly jelent meg.

- Na, látod, igazam volt! A könyvek kincseket rejtenek. Olyan értékeket, amit csak akkor kaphatsz meg, ha tudsz olvasni - sutogta halkan.

Megsimogattam ráncos kezét, és minden nap bementem hozzá. Volt, amikor ki sem nyitotta a szemét, nem szólt semmit, de én rendületlenül meséltem neki. Azt gondoltam, ettől jobban lesz, meggyógyul.

Egyik reggel, amikor beléptem, üres volt az ágya. Rohantam a folyosón, aztán végre találtam egy ápolónőt.

- Hol van Márton apó? - zokogtam.

- Márton apó elköltözött messze, a Mennyszágba - simogatta meg az arcomat.

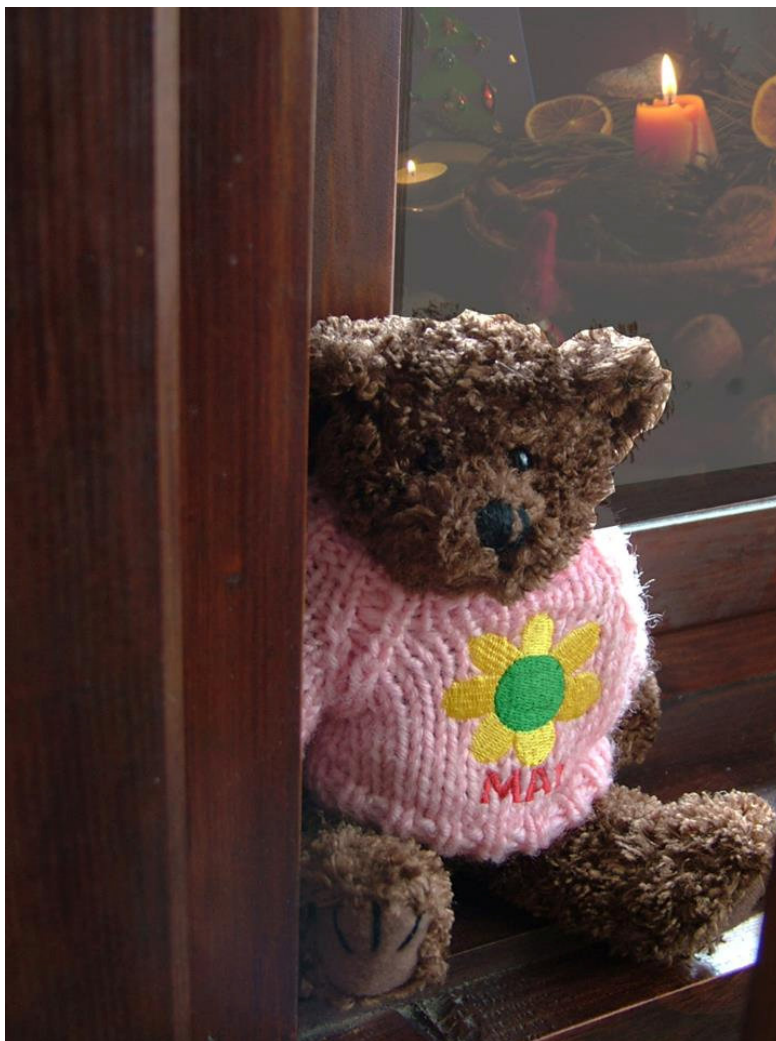
- Az nem lehet! Én minden nap meséltem neki! Azt akartam, hogy meggyógyuljon!

- Márton apó a szívébe zárta a meséidet, boldogan ment el, örült, hogy megtalálta a kincset a könyvekben. Az olvasás örömét kaptad tőle ajándéku. Nekem elárulta, hogy nagyon büszke rád!

Nem tudtam erre mit mondani. A könnyeimel birkóztam, nem a betűkatonákkal.

A mai napig őrzöm a tőle kapott könyveket, és igyekszem én is átadni a lapokba zárt kincseket.

Mackó úr

Fotó: Albert Katalin

Késő délután volt, siettem haza. Gondolatban már készültem az érkező vendégek fogadására.

A férjemet is fel kéne hívni...

Szaporáztam lépteimet, s egyszercsak a földön egy mackót pillantottam meg. Bánatosan nézett rám, szép barna gombszemeivel. Piros sál volt a nyakában. Már épp továbbléptem volna, amikor valami azt súgta, vegyem fel, ne hagyjam itt az utcán. Kislányom jutott eszembe, neki van egy kedvenc párnája, s anélkül nem szeret sehova menni, mindenhova magunkkal cipeljük.

Visszaléptem, felemeltem a macit. Biztos ezt a kismackót is valaki nagyon szereti, hiányzik neki. Arra gondoltam, hogy másnap beadom a talált tárgyak osztályára. Beültem a kocsiba, a medvét az anyósülésre dobtam, amikor egy halk jajszót hallottam.

- Au, ez fáj!

(Ki beszél, hisz csak én ülök az autóban, na meg a maci.)

- Bocsánat... - morogtam magam elé. Jézusom! Csak nem egy játékmackóval beszélgetek?!

- Van itt valaki? - kérdeztem, s közben már tudtam is a választ.

- Hát én... - mondta a maci.

- Bocsánat, nem akartam! Fáj az oldala? - Na, még magázom is!!!

- Igen. Amikor Liza leejtett, megütöttem magam, s ahogy az ülésre estem, nem volt kellemes.

- Liza?

- Igen, a kislány, akihez tartozom. Ő ejtett el, amikor az édességbolt előtt ordított, mert csokit szeretett volna, de az édesanyja nevelési célzattal nem vette meg neki, én meg kicsúsztam a kezéből. Annyira sírt, hogy észre sem vette... - dűnyögte maga elé rezignáltan Mackó úr.

- Igen, sokszor nem engedünk a gyerekeknek, mert nem kell mindenhol kapniuk valamit, még ha sírnak is érte. Mi, szülők, igyekszünk ellenállni, s nevelési célzattal nem vesszük meg.

- Hát ez az! Nevelési célzat... engem meg elhagytak e hülyeség miatt. Ma Liza nem fog aludni, így én sem fogok, mert mi egy pár vagyunk. A mese után hozzám bújik, mivel fél a sötétben. Még beszélgetünk egy kicsit, és úgy alszunk el, ketten - motyogta szomorúan.

- Nem is értem - mondtam - a játékmackók nem tudnak beszélni, s én egyáltalán hogy értem meg önt?

- De tudnak, a gyerekek értik a játékok beszédét, meg néhány felnőtt is képes meghallani minket.

- Ez vajon hogy lehet? - törtem a fejem, de értelmes válasz nem jutott eszembe.

- Most mit kéne tennem? - néztem a magába roskadt Mackó úrra.

- Én mondom meg? Éreznie kellene.

- Már éreztem, amikor beültem már akkor is, de szabadulni akartam ettől a gondolattól, mert sietnem kéne haza, hiszen vendégek jönnek - sóhajtottam, gyöngéden kiemeltam az ülésről Mackó urat, kiszálltam az autóból, s elindultam arrafelé, ahol találtam.

Mackó úr elégedetten simult hozzám, tudta, nem hagyom cserben, hisz azért pont én vettem fel a földről, mert azon felnőttek közé tartozom, akik megértik a játékok gondolatait.

Úristen!!! Ha valaki most a fejembe látna, azt gondolná, nem vagyok komplett. Eszembe jutott, hogy nekem is volt egy játékmackóm valamikor, költözködések során jött velem, de most... most nem is tudom, hol lapulhat. Valamelyik zsákban, a régi játékok, emlékek között. Eltettem, hogy majd jó lesz az én gyermekemnek, unokámnak, s közben elfeledkeztem róla.

Megérkeztünk az édességbolt elé, ahol rátaláltam Mackó úrra.

- És most? Merre? - kérdeztem. - Előre, vagy hátra?

- Előre, mert a másik irányból jöttünk. Mindjárt hallani fogjuk Liza sírását. Tudom, hogy nélkülem nem megy haza. Addig ordít, amíg visszaindulnak engem megkeresni.

Elindultam, s drukoltam Mackó úrnak. Tényleg keressék, mert előfordul, hogy sietni kell, s aztán nem megyünk visszafelé az elhagyott játékokért.

- Egyébként örülök, hogy találkoztam önnel - mondtam neki -, szép emlékek jutottak eszembe.

Most valami halvány mosolyt láttam a mackó arcán. Megfogadtam, ha hazajutok, előkeresem a macimat. Drága kis macim! Milyen sokszor vigasztalt, amikor sírtam, vagy féltem a sötétben. Aztán elfeledkeztem róla. Megkeresni, megkeresni... dobolta az agyam.

Egyszer csak sírást hallottam, egyre közelebbről. Mackó úr fészkelődni kezdett.

- Ez ő, Liza. Tudtam, tudtam... - hajtogatta Mackó úr. Láttam rajta, hogy megnyugodott, mert valahol ő is félt attól, hogy nem jönnek vissza érte. A sírás egyre hangosabb lett. Liza anyukája épp a kislány orrát törölte meg, amikor odaléptem hozzájuk.

- Elnézést, nem a kislány vesztette el Mackó urat?

A lányka boldogan kapta ki a kezemből a macit, és magához szorította. Ó, ez most biztos fáj Mackó úrnak, hisz az oldalát sajdította. Ennek ellenére nem szólt semmit, mert örült, hogy végre Liza karjaiban lehet.

- Ó, köszönjük szépen! - mondta a kislány anyukája. - Épp most akartunk visszafelé indulni, mert Liza nem akart a mackó nélkül hazamenni.

- Honnan tetszik tudni, hogy a macimat Mackó úrnak hívják? - kérdezte tőlem Liza.

Zavarba jöttem. Tényleg, honnan tudom...

- Ó, nekem is volt egy hasonló macim, és én így hívtam - nyögtem ki alig hallhatóan.

- Még egyszer köszönjük! - mondta Liza anyukája - Köszönd meg te is, kislányom!

- Köszönöm! - s már ugrált is tovább Mackó úrral. A bal mancsát fogta csak, úgy lóbálta.

Szólni akartam, hogy ez talán most fáj neki. Mackó úr e kitekert formában felém nézett, s mintha kacsintott volna, hogy ne aggódjak érte. Mi az a kis fájdalom, amikor Lizával lehet?

Intettem neki, és elindultam haza.

Tudtam, ma előkeresem az én macimat, és az ágyamra ültetem.

Amikor már mindenki alszik, bocsánatot kérek tőle, hogy ennyi éven át elfeledkeztem róla.

Fotó: Albert Katalin

Utolsó tánc Párizsban

Fotó: A szerző

Judit izgatottan pakolt a bőröndjébe. Este indul a gépe Párizsba.

Persze anyukája aggódott érte, de a lány megnyugtatta, hogy nem lesz semmi gond. Ha megérkezik, majd felhívja, hiszen mindig féltette. Sokszor terhes volt számára, de az anyák már csak ilyenek. Megcsörrent a telefon. Az édesanyja hívta.

- Igen, eltettem, igen, becsomagoltam - válaszolta neki gépiesen. - Igen, vigyázok magamra, persze meg Pierre is. Jó, majd hívlak! Én is szeretlek! Ne aggódj! Egy hét és itthon leszek! Puszi!

Már nagyon várta, hogy újra találkozhasson Pierre-rel. Egyetemi rendezvényen ismerkedtek meg, Pesten. Pierre úgy volt ott, mint cserediák. Sokat beszélgettek hol angolul, néha franciául. Judit elmosolyodott. Az ő francia tudása! No hiszen! „Je t’aime, oui, merci, Je ne comprends pas”, excusez-moi...” - szóval ehhez hasonló szavakat, kifejezéseket ismert, amit egy társalgási szótárból tanult meg, még a gimnáziumi évek alatt.

Amikor felszállt a párizsi járatra, elővette a magyar-francia társalgási zsebkönyvet, amiben praktikus mondatok vannak turisták számára. Ismételte, memorizálta mondatokat. Ezzel Pierre-nek akart kedveskedni.

Párizsban a Charles de Gaulle reptéren landolt a gép. Ölelték, csókolták egymást.

Az este romantikusan telt. Megnézték együtt az esti fényben tündöklő Párizst, hisz nem csak a szerelmesek, hanem a fények, az elegancia városa is. Judit csodálattal állt meg az „Öreg Hölgy” lábainál. Milyen hatalmas! És a Champs-Élysées! Két oldalát sétányok szegélyezik, melyeket fasorok osztanak két részre. Kávéházak, mozik éttermek, luxusáruházak... mint a képeslapokon, teljesen olyan volt. Egyik ámulatból a másikba esett.

Pierre elmondta, hogy szerzett másnapra két jegyet a Bataclan koncertterembe.

Szombat reggel egy kis kávézóba mentek, ahol megreggeliztek. Judit úgy érezte magát, mint egy filmben. Az utcán szerelmesen simultak egymáshoz. Már nagyon várta a koncertet. Amikor megérkeztek, izgatottan pillantott körül. Mennyi ember! Felcsendült a zene, a tömeg hullámozott a ritmusára. Pierre átölelte, együtt ringatóztak. Olyan jó volt a karjaiban! Bárcsak itt maradhatna örökre! De csak egy hete van, sőt már annyi sem. Öt nap. Nem baj! Majd nyáron visszajön, már megbeszélték.

Hirtelen valami dörrenést hallottak.

- Á - simogatta meg Pierre -, valakik petárdáznak kint.

Judit bólintott. Ekkor újabb robaj hallatszott, de már egész közelről.

- Ez lövés!- ordította valaki.

Egyre többen kiabáltak, de a lány nem értette, hogy mit. Rémulten nézett Pierre-re. A tömeg ekkorra már felbolydult. Mindenki azt nézte, hová lehet elbújni, merre lehet menekülni. A férfi szorosan ölelte, lerántotta magával a földre.

- Allah akbar! Allah akbar! - ordították a terroristák, majd tüzelni kezdtek.

Bekúsztak egy szék alá. Pierre Juditra vetette magát, testével védte.

A merénylők hidegvérrel lőtték az ott lévőket.

Juditnak az édesanyja jutott eszébe. Megígérte neki, hogy vigyáz magára, azt is, hogy egy hét múlva otthon lesz, és a reptéren várja majd. Ekkor közelről éles csattanást hallott. Pierre teste megrándult. Judit fájdalmat érzett, aztán valami forróságot a hátán. Nem mert megmoccanni. Azt olvasta, hogy ilyenkor úgy kell tenni, mint aki már meghalt. „Mi ez a ragacs a kezemen?” Iszamós valamit tapintott.

- Pierre - suttogta. - Hallasz?

Nem jött válasz. A terroristák ordítása már kicsit messzebből hallatszott. Judit szeméből patakozottak a könnyek. „Pierre, Pierre...” - aztán a rátörő fájdalomtól elájult. Amikor magához tért, katonákat látott. Mindenütt vér, sebesültek.

Hol van Pierre? A ruhája véresen tapadt rá. Remegni kezdett. Mindene fájt. Ekkor megpillantotta szerelmét. A lepel alól előtűnő órájáról ismerte meg. Odakúszott. Minden egyes mozdulatnál éles fájdalom hasított testébe.

- Neeem!- sikoltotta.

Megemelte a leplet, Pierre valószerűtlenül sápadt arcát látta. Franciául hadartak mellette, semmit sem értett. Valaki ölbe vette. Pierre megmentette az életét. Nincs többé.

- Mort - hallotta innen is, onnan is.

„Az azt jelenti, hogy meghalt?” - dobolt Judit agyában a szó. Mort, mort...

Milyen boldogan indult a párizsi kiruccanása. Olyan szerelmes volt!

„Hé, azt olvastam valahol, hogy Párizs a szerelem, a szerelmesek városa! Nem a halálé!”

Újra eszméletét veszítette. Hordágyra tették.

Pesten Judit édesanyja a híradóból tudta meg, hogy mi történt Párizsban.

A telefonhoz rohant. Juditot hívta. A telefon kicsöngött, de senki nem vette fel.

Fotó: A szerző

Fotó: A szerző

Ma reggel sírtak a fák

Ma reggel sírtak a fák,
rám hullott a könnyük,
az arcomon folyt tovább,
éreztük egymás bánatát.

Ködfátyol ingét az ősz
a tájra terítette,
szürke, szomorú, rideg
lett a világ tőle.

Ne búsuljatok, óh, ti fák!
Nem olyan rossz a világ!
Álmodjatok szépeket, hisz
hamarosan újra jó a kikelet!

Fotó: Albert Katalin

A hajás baba

Fotó: Albert Katalin

Nagyon szerettem a városban kószálni, báméskodni. Utam gyakran a kedvenc játékboltomhoz vezetett. Imádtam a babákat. Ott láttam meg Őt, egy széken üldögélt mosolyogva, rózsaszín ruhában, a fején hetyke kis kalappal. Gyönyörű, hosszú haja a vállára omlott. Tudtam, hogy engem figyel kék szemeivel. Anyukámat gyakran elcsaltam ide, megmutattam neki. Titokban reméltem, hogy majd egyszer meglep vele. Bólogatott, szomorúan rám tekintett, majd elhúzott a kirakat elől.

Egyik nap, mikor szintén meg akartam nézni, már nem volt a kirakatban. A széken másik baba pöffeszkedett. Berohantam a boltba, körülnéztem, de sehol sem találtam. Összeszorult a szívem. Hol lehet? Rengeteg baba sorakozott a polcokon, kicsi, nagy, sovány, dundi, kopasz, cumis, de a számomra kedves, mosolygós arcú, fésülhető hajú hetyke kis kalappal a fején nem volt köztük. Megkérdeztem az eladót, hogy hol találom azt a babát, ami a kirakatban volt. Megsimogatta a fejem, hisz sokszor látott ácsorogni az üzlet előtt. Elmondta, hogy tegnap megvásárolták.

Elvitték?! De hiszen azt én szerettem volna! Sírva futottam hazáig.

Mindig vágytam arra, hogy hosszú hajam legyen, de egyre csak rövidre vágták.

„Praktikusabb így” - volt a válasz. Sokszor fiúnak néztek, ezt nagyon utáltam. Talán ezért is akartam azt a kis rózsaszín ruhás, hosszú hajút.

Szomorúan üldögéltem otthon. Hiába kérdezte anyám, hogy mi a bajom, nem válaszoltam. Haragudtam rá. Miért nem vette meg nekem? Az osztályban több lány is dicsekedett gyönyörű hajas babájával. Nekem csak kopasz, vagy rövid hajúak voltak. Szerettem őket is, de azokat nem lehetett fésűlgetni. Vajon ki kaphatta meg? Hamarosan megtudtam. Az egyik lány, születésnapjára fényképet mutatgatott. Ott volt Ő. A lány kezében. Igaz, mintha nem mosolygott volna olyan vidáman.

Hosszú idő telt el, már dolgoztam, amikor véletlenül egy játék-bizományi kirakatában megpillantottam. Ott ült kicsit megfakult rózsaszín ruhájában, mosolyogva, hetyke kis kalappal a fején. A szívem a torkomban dobogott. Álltam, és néztem, nem akartam hinni a szememnek. Hívogatóan pillantott felém. Lehet, hogy emlékszik rám? Beléptem az üzletbe, kértem a kirakatban lévő babát.

- Vannak itt bent szebbek, újabbak. Az elég régi modell. Nézzen csak körül! - mondta a boltos. Szebb, modernebb? Kit érdekel?! Az eladó látta, hogy hajthatatlan vagyok, kelletlenül bevette, majd dobozba tette.

- Biztos örül a kislány ennek a szépségnek! - jegyezte meg kicsit gúnyosan. Nem értette, miért ragaszkodom ehhez a kopottabbhoz, amikor sokkal újabbak is vannak a polcokon. De hát honnan is tudhatta volna, milyen emlékek fűznek engem ehhez a játékhoz? Igen, az a „kislány” nagyon is örül ennek az ajándéknak!

Nem válaszoltam, siettem haza megszerzett kincsemmel. Kibontottam, megsimogattam, magamhoz öleltem, majd gyengéden megfésültem kicsit már gubancos, hosszú haját. A hálószobámba vittem, az ágyam közepére ültettem.

Anyámat vártam ebédre. Próbáltam neki segíteni mindenben, amiben csak tudtam, hisz sosem volt könnyű az élete. Minden vasárnap nálam ebédelt. Felnőtt fejjel láttam be, hogy milyen nehéz is volt egyedül felnevelnie. Gyermekként sokszor éreztem azt, hogy nem szeret, mert nem kaptam meg azokat a dolgokat, amelyekre vágytam.

Belépett a lakásba, beszélgettünk, megebedeltünk. Büszke volt rám azért, hogy tudtam venni egy kis lakást, és még őt is segítem. Igaz, ezt nem mondta ki, de éreztette velem. Valahogy az érzéseit sohasem tudta kifejezni. Pedig jólesett volna.

Így én is magamba zártam mindent. Fájdalmaimat, örömeimet nem osztottam meg vele.

Elhatároztam, ha egyszer gyermekem lesz, akkor mindig megdicsérem, megsimogatom, megpusziligatom. Ha lány lesz, akkor persze hosszú haját növeszthet, ha akar...

Ebéd után édesanyám mindig le szokott pihenni. Beküldtem a hálóba, hogy ott feküdjön le. Néhány perc múlva megjelent a konyhaajtóban, kezében a babával. Nem szólt semmit. Szeméből könnyek potyogtak Szavak nélkül is értettük egymást. Én is zokogtam. Átöleltem, elszégyelltem magam, amiért azt gondoltam, hogy nem szeret engem. Aztán nagyon halkán ezt suttogta:

- Szerettem volna megvenni neked, de nem volt rá pénzem. Ne haragudj!

Még sokáig álltunk sírva, egymást ölelve az ajtóban.

Sodrásban

Fotó: Albert Katalin

A rádió kissé sercegeve szólt.

„Ma az Andreák és az Ilonák ünneplik névnapjukat. Hallgassák meg híreinket!” - búgta egy női hang...

Megölték, lezuhant, kigyulladt, feloldották a kilakoltatási moratóriumot... - kikapcsolta. Minek ezt tovább hallgatni?!

Szomorúan nyugtázta, hogy ez az áprilisi nap sem jobb, mint a tegnapi, vagy az azelőtti. A világ épp olyan szerencsétlen, mint ő. Annyiban más a mai dátum, hogy születésnapja van. Illetve annyira mégse más, hisz most is egyedül van.

Mióta nem ünnepelte már ezt a napot!

A gyerekek néhány éve külföldre mentek dolgozni a jobb élet reményében. A férje elhagyta, mert megunta az örökös pénztelenséget. Hiába dolgoztak, nem jutottak ötről a hatra. Innentől kezdve még nehezebben élt. Vállalt plusz munkákat is, de a kifizetetlen számlák egyre csak gyűltek.

A gyerekeinek nem panaszkodott. Igyekezett vidám hangon beszélni velük, amikor rácsörögtek. Haza nem tudnak jönni most sem, mert sok a munka, majd talán decemberben. Hol van az még? Csüggedten lehajtotta a fejét. Próbált jobb dolgokra gondolni, míg a befizetésre váró csekkeket rakosgatta az ütött-kopott asztalon. A terítőt megigazította, hogy takarja a hibáit. A tapéta már bepiszkolódott, itt-ott megindult, le akart már válni a falról, néhány helyen ki is lyukadt. Szegénységet tükrözött a valaha jobb időket látott lakás. Hát, már ezt sem ő fogja rendbe hozatni. Majd az, aki ideköltözik.

„Csak a szépre emlékezem...” - dúdolta halkan.

Milyen boldogan éltek itt! Amikor beköltöztek, úgy érezték, révbe értek. Apránként megvették, amire szükségük volt, szép lassan otthonossá varázstolták. Jó volt ide hazajönni. Gondtalanság, szeretet jellemezte ezeket az éveket. De szép is volt!

A férje gyakran felkapta, pörgött vele. Amikor letette, apró puszikat adott a nyakára.

Ő csiklandósan felnevetett, gyengéden megharapdálta a fülcimpáját. Hagyta, hogy az ágyhoz vigye. Úgy ölelték, csókolták egymást, mint akik sohasem akarják abbahagyni.

Aztán a sok kis apró meglepetés! Elmosolyodott. Kis cetlik, amit egymás zsebébe csempészték. Ráírták, hogy alig várják az estét, vagy néhány kedves mondattal kívántak egymásnak szép

napot. Még most is megvannak valahol, a fiók mélyén. Azt gondolta, örökre szerelmesek lesznek, együtt maradnak jóban, rosszban. A férje azonban nem volt képes harcolni, feladta akkor, amikor a legnagyobb szükség lett volna rá. Megfutamodott! Egy másik életet választott, másvalakivel. Szeme megtelt könnyel.

Életük megkoronázása a gyermekek születése volt. Felvillantak az emlékek. A vidám szülinapok, karácsonyok, közös mókázások. Imádta a gyerekektől kapott kis rajzokat, képecskéket. A fiókhoz ment, elővette a szívecskéket, levélkéket, fényképeket. Mosolyogva olvasgatta, lapozgatta, nézegette őket. Mennyit nevettek együtt! A képek egy derűs családot mutattak. Ki gondolta volna akkor, hogy néhány év múlva minden a feje tetejére áll.

Eszébe jutott, milyen sokszor kirándultak a közeli folyóhoz. Tényleg! Elsétál oda. Süt a nap, jó idő van. Kell ennél több?

A számlákat az asztalon hagyta. Úgyis mindegy már. Hamarosan kezdődik a kilakoltatás. Mi lesz vele és a kis motyójával? Az senkit sem érdekel. A törvény az törvény. Be kell tartani!

Azt még nem tudta, hogy fogja elmondani a gyerekeknek. Majd lesz valahogy! Megint egy dallam motoszkált a fejében:

„Bárhogy lesz, úgy lesz,
a jövőt nem sejthetem,
a sors ezer rejtelem,
ahogy lesz, úgy lesz,
bárhogy lesz, úgy lesz.”

Magára kapkodta ruháit, és ezt a dalt dúdolta elindult. Mikor kilépett az ajtón, hallotta, hogy csörög a telefon, de már nem ment vissza. „Az üzenetrögzítő majd felveszi, azért van” - gondolta.

Pedig, ha meghallgatja, talán másképp alakul minden.

„Anya mégis tudunk menni! Egy-két órán belül nálad vagyunk. Addig is: Boldog születésnapot!” - kiabálták a gyerekei.

A partra érve letelepedett. Lány korában mennyit járt ide a barátaival! Akkor még lehetett itt fürödni, ma már nem. A víz szennyezett, tábla is jelzi: „Fürödni tilos!”

Csodás időszak volt. Hányszor üldögélt itt szerelmesen! Sokszor este jöttek ide, mert csak a csillagok és a Hold látta, amikor egymáshoz simultak, összefonódtak.

Megismerte Pétert, aki később feleségül vette. Kedves, szerény fiú volt. Itt vallott neki szerelmet. Hm...

Na, azért mégis voltak szép események az életében. Ettől kicsit jobban érezte magát. Aztán lassan, észrevétlenül elromlott minden.

Hallgatta a madarak csicsérgését, a verebek hangos civódását. Ők is így perlekedtek egymással. Elmosolyodott. Milyen gyönyörű a természet ilyenkor tavasszal! A Nap felé fordította arcát. Hajába belekapott a feltámadó szél. A folyó fodrozódni kezdett, lágyan súgta: liccs-loccs, liccs-loccs...

Itt, mint mindig, most is nagy volt a sodrás.

Április, április! Te bolondos! Egyszer levetetted a kabátomat, máskor pedig visszahúztatod!

A gyerekekkel is, mikor régen, tavasszal itt jártak, ezt csináltatta: „Vedd le, vedd fel!” Hol melegük volt, hol fáztak. Hogy szerették a lábukat lógatni a vízbe! Vagy tapicskolni a sekély részen! Mindig féltette őket, hogy megfáznak. Sokszor megengedte, hogy térdig bemenjenek.

Nyáron egymást fröcskölve játszottak. Kis hajókat hajtogattak és nézték, merre viszi őket a víz. Egyszer palackpostát is készítettek. Elsodorták a hullámok, benne a kívánságaikkal, amik aztán valahogy soha nem teljesültek, pedig hittek benne, hittek a csodákban.

„Amit elképzelünk magunknak, arról ne mondjunk le soha!” - mondta mindig.

Ez is az ő hibája! Arra nevelte őket, hogy bízzanak, reméljenek, és akkor a vágyaik egyszer majd teljesülhetnek. Hát igen! „hetnek” - de nem törvényszerű, hogy teljesülnek is. Pedig az a mondás járja: a jók jót kapnak vissza.

Ő talán nem volt elég jó, ezért alakult ilyen szerencsétlenül az élete. Egy csődtömeg! Nem tudta itt tartani a gyermekeit sem. A férjét sem. A csekket, azt igen! Azokat gyűjtögette! Pedig annyira igyekezett mindent befizetni! De valahogy kicsúszott az időből, aztán már nem tudott kilábalni.

Egész életében szorgosan dolgozott. Lassan jöhetne a megérdemelt pihenés, de úgy látszik, neki ez nem jár.

Arra gondolt, hogy most is leveszi a cipőjét, mint régen. A táskáját, pulcsiját, cipőjét gondosan egymásra tette. A víz hideg volt, de jólesett. Hűs hullámok nyaldosták a talpát. Hirtelen beléhasított egy gondolat. „A csekkek az asztalon”. Hogyan mondja el a gyerekeinek, hogy elvesztik azt a lakást, ahol felnőttek. És ő, a szerencsétlen, sehogy sem tudta ezt megakadályozni! Számvetést készített magában, és megint csak arra jutott, hogy ő a felelős. Igen, a férje is miatta ment el.

Észre sem vette, hogy egyre beljebb és beljebb megy. A folyó hullámai egyre feljebb értek, már a térdét simogatták. „Brrr! De hideg! Nem hiába, még csak április van, ez az idő nem való fürdőzésre!”

Az agyában tompán dobolt, hogy hamarosan ki kell költöznie. Továbblépett. Vacogni kezdett. „Csekkek... számlák...” - csak ez motoszkált a fejében.

„Vissza kellene fordulni, mert rettenetesen hideg a víz” - gondolta, de a lábai nem engedelmeskedtek. Egyre beljebb és beljebb vitték...

Mintha valaki kiabálna a partról... nem nézett vissza... lassan elmerült...

A hullámok elnyelték, nem próbált küzdeni, hagyta, hadd sodorja magával a folyó...

Ekkor érkeztek haza gyermekei. Becsöngettek. Az ajtóban álltak, egy csokor virággal. Nem értették, hogy miért nem nyit ajtót az édesanyjuk. Pedig telefonáltak...

Fotó: A szerző

A vén pad

Fotó: Albert Katalin

Fiatal koromban gyakran megfordultam a tőlünk nem messze lévő szép parkban.

A virágok, gyönyörűséges fák, madarak mellett úgy véltem itt rejtőznek az apró virágtündérek is, akik este előbújnak, és vidám táncot lejtene, majd megcirógatják a kert virágait, fáit, hogy másnapra még szebbek, illatosabbak legyenek. A kert egyik legpompásabb részén állt egy vén pad, ami már sok mindent látott, sok mindent megélt. Azt mondják, tán ötven éves is lehet.

Sokszor ültem rajta, olvastam, vagy csak szemlélődtem, hallgattam a madarak trilláit, néztem a virágokat, amik a lágy szellőben hajladozva igazgatták szirmaikat.

Ábrándozó voltam világéletemben. Szerettem itt elmélázni, gondolkodni. Erre a padra sokan letelepedtek, hisz egy hatalmas, öreg fa alatt állt. Az erős napsütésben is kellemes volt itt üldögelni.

Elköltöztem. Hosszú idő telt el, amikor újra erre vetett a sors, és egyből jöttem, hogy megkeressem a parkot, a padot. Megláttam a vén padomat, ami most is ott állt a hatalmas lombkoronájú fa alatt, csak kicsit kopottabb, rozogább volt, mint néhány évvel ezelőtt.

A támlájába többen belevésték a monogramjukat, évszámokat, szíveket. Szegény! Ez biztos fájt neki! Megsimogattam, becsuktam a szemem, és egy pillanatra visszarepültem az időben. Újra fiatalnak éreztem magam, előjöttek a kedves emlékek. Az első csók, ölelés ezen a padon. A lopott percek, amit az akkori kedvesemmel itt töltöttünk. Elpirultam. Talán a pad is emlékszik rám. Ha mesélni tudna... mosolyt csalt az arcomra ez a feltevés. Már megint többet képzelek, mint ami a valóság, megint ábrándozok. „Ábrándozás az élet megrontója” tartják, de szerintem nem az.

Az ábrándozás, az álmodozás egy időutazás, kiszakadás a mából. Fantáziálhatunk a múlt boldog pillanatain, a jövőn. Nekem menedék sokszor e hajszott világból. Jó elmerülni a gondolataimban, megállni egy percre, végiggondolni, hogyan is tovább, mi lenne, ha...

Az álmok sokszor elérhetőek. „Merj nagyot álmodni!” - mondják. Én szoktam. Na, mindegy. Ekkor vidám nevetés billentett ki az ábrándozós hangulatomból.

Egy család érkezett. Az apa és az anya megkérdezték, leülhetnek-e mellém a padra.

- Persze - mondtam, nem nagy örömmel, de hát a pad mindenkié. Onnan nézték szaladgáló gyermekeiket.

- Vigyázzatok a virágokra! - kiáltották.

- Tudjuk, hisz itt élnek a virágtündérek is! - kiáltották vissza a gyerekek.

Mi?! Ők is tudnak az itt élő virágtündérekről? Már kicsit megenyhülve néztem a padbitorlókat.

Beszédbe elegyedtünk. Elmesélték, hogy ők is idejártak fiatal korukban, itt, ezen a padon bújtak össze szerelmesen, itt csókolták meg egymást először. Megmutatták a szívet is, amit a padba véstek. Már sajnálják, nem kellett volna. De hát fiatalság, bolondság!

Itt sétáltak az első gyermekükkel, amikor kicsi volt. Aztán elköltöztek, de most visszatértek, hogy a most már a nagyobbacska gyermekeiknek megmutassák azt a helyet, ahol sok időt töltöttek együtt. Többször meséltek nekik erről a „csodakertről”.

- Olyan minden, mint régt! - sóhajtott a nő.

- Igen! - bólintottam. - Engem is kedves emlékek fűznek ehhez a padhoz, ehhez a ligethez.

- Azért is jöttünk - folytatta -, mert olvastuk, hogy ezt a nagy fát kivágják, mert balesetveszélyes, és teljesen átalakítják az egész parkot. Új, modernebb padok lesznek, kis játszóteret is kialakítanak, megváltozik az egész, más arculata lesz. El akartunk búcsúzni.

Szóhoz sem jutottam. Kivágják... szétrombolják, elviszik a padunkat... más arculat?! Megsimogattam a padot. Akkor... utoljára ültem itt ezen a vén padon. Mire újra erre járok, már nem lesz itt. Bepárasodott a szemem. Nem csak a padtól veszek most búcsút, hanem a fiatalkori szép emlékektől is, melyek e helyhez kötöttek.

Elköszöntem. Milyen jó, hogy a sors ide vezérelt! Még láthattam fiatalságom, álmodozásaim régi színhelyét, úgy ahogy az emlékeimben élt.

Magányosan sétáltam ki a parkból. Gondolatban elköszöntem minden egyes virágtól, fától, madártól, apró virágtündértől. Ha ez a kedves, rozoga, vén pad mesélni tudna, talán akkor nem bánthatna, akkor itt is maradhatna.

Mennyi érdekes dologot, eseményt, szerelmet, veszekedést, vihart látott. Hosszú éveken át őrizte az itt megforduló szerelmesek titkait, fogadalmait, be nem tartott ígéreteit, amit most végleg magával visz.

Fotó: Albert Katalin

Őszi ritmus

Hervad a rózsza,
lehull a szirma,
ökörnyál úszik,
az ősz búcsúzik.

Az ősz búcsúzik,
levél lehullik,
cirógat szellő,
mosdat az eső.

Mosdat az eső,
sötét a felhő,
száraz a levél,
a hó pilinkél.

A hó pilinkél,
a táj hófehér,
lepihen minden,
a tél így üzen.

Óh, ti fák!

Óh, ti fák!

Mért veszitek le az őszi ruhát?

Pőrén, vacogva mért álltok?

Tán a téli álmot várjátok?

Csodás színekben pompáztatok,
most meg levélruha nélkül fáztok.

Óh, ti fák!

Mért veszitek le az őszi ruhát?

Fotó:A szerző

Zsizsi

Fotó: A szerző

Zsizsi olyan kicsire húzta magát össze, amennyire csak tudta. Levegőt is alig mert venni. Ilyenkor, amikor apa mérges és kiabál, inkább láthatatlan szeretne lenni. Anya, a szegény, némán hallgatja, időnként visszaszól valamit, ezt Zsizsi nem hallja tisztán. Tompa puffanást észlel, meg az anyja nyögését: „Ne bánts!” És apa ilyenkor még jobban bedühödik, lesújt.

Régen, amikor még apa nem ivott és volt munkája, minden szépnek tűnt. Sokat sétáltak, együtt nevettek. Anya minden képen mosolyog, és milyen gyönyörű! Most se csúnya, de a mosoly eltűnt az arcáról. Ha Zsizsire néz, akkor még megjelenik egy halvány, szomorkás, mosolyszerű vonás.

Zsizsi az apukája nyakában szeretett ülni. Minden képen ott trónol, vagy fogja szülei kezét, és kacagva ugrál. Jó volt ezeket a fotókat nézegetni, mert arra gondolt, hátha megint jön ilyen időszak, és újra boldogok lehetnek, mint régen. Anya is mindig ezzel vigasztalta. Majd ha lesz apának újra munkája, akkor minden megváltozik.

Hogy ez mikor következik be, azt nem tudta Zsizsi. Már ő se mosolyog annyit, mint régen.

Az iskolában se tud már önfeledten, vidáman játszani. Gondolta, hogy szól a tanító néninek, de valahogy nem volt mersze, pedig Bori néni gyakran átöleli, simogatja, mint az édesanyja.

- Segíthetek? - kérdezte valamelyik nap is. - Olyan szomorúnak látlak mostanában.

Ekkor majdnem elmondta, de aztán odafutott az egyik gyerek, és elszállt a pillanat, ami alkalmas lett volna a segítségkérésre.

Énekórán a Cifra palotát énekelték. Ő nem tudott azon nevetni, amin a többiek:

„Én azt megteszem,
Katát elveszem,
Ő dolgozik, én meg alszom,
Este megverem.”

Náluk sajnos ez valóság volt. Apa otthon, anya a munkahelyén, esténként pedig a verés.

Fülére tapasztotta a kezét. Anya sírt a másik szobában. Ezt nagyon nehezen viselte. Az ő arcán is patakozottak a könnyek. Azt mondta neki, ilyenkor nem szabad bemennie abba a szobába, ahol

ő apával van. Amikor vége a kiabálásnak, akkor mindig bejön hozzá, átöleli: „Ne sírj kicsim! Kicsi Zsizi! Csiss, na, ne itasd az egereket!” Megsimítja a fejét, apró puszikat ad arcára, aztán egybefolynak a könnyeik. Dalt dúdol neki, és halkán, megnyugtatóan ringatja.

Mi ez? Anya eddig még soha nem sikoltott. Be akart menni, de nem mert... és ez a csend...

Miért nem jön már anya? Még mindig semmi. Csak a síri csend. Még jobban összekucorodott.

Igen, mindjárt nyílik az ajtó, és jön anya. Ezzel próbálta magát nyugtatni.

- Anya... anya... - gyere be! - suttogta maga elé.

Na, végre kinyílt az ajtó. De nem anya, hanem apa állt ott.

- Gyere! Átmész Terka nénédhez!

Félve kérdezte:

- Anya, anya hol van? Ő is jön?

Gyakran mentek át a közelben lakó rokonhoz, ott húzták meg magukat estig.

- Nem, anyád nem megy. Elment.

- Elment, és nekem nem szólt? - kérdezte zokogva Zsizi.

Nem, anya ilyet nem tesz. Nem hagyná itt őt az apjával. Mindig bejött, mindig együtt mentek. Valami nem stimmel, ezt érezte, de nem mert megszólalni. Engedelmesen ment az apja után.

Amikor áthaladtak a másik szobán, felborult székeket látott, és valami piros folt is virított a szőnyegen. Anya ezt nem hagyná így. Náluk mindig rend és tisztaság volt. Nem menne el úgy, hogy rendetlenség van, és pláne, hogy neki nem szólna.

Félt. Szíve egyre hevesebben dobogott, nyelte a könnyeit.

Mégiscsak szólnia kellett volna az iskolában, vagy be kellett volna mennie a szobába, amikor anya sikított. Némán nyelte a könnyeit. Miért is volt gyáva! Miért is nem tett semmit! Most is csak itt bóg, nem kérdez.

Éles vijjogást hallott az utcáról. Az apja megállt, elhúzta a függönyt, kinézett. Ekkor ő is kipillantott, meglátta a rendőrautót. Vajon kihez jöhettek? De amint ez a kérdés átvillant az agyában, már tudta is választ. Hozzájuk. Csengettek. Az apja higgadtan lépett az ajtóhoz. Mielőtt kinyitotta, adott egy puszit a feje búbjára. Milyen rég nem kapott tőle puszit!

Az ajtóban Terka néne állt, mögötte két rendőr. Terka néne sírt. Megfogta a kezét. „Ne sírj kicsim! Csiss, na, ne itasd az egereket!”

Ezt anya szokta mondani! Mi történt? Hol van már anya? Miért faggatják apát a rendőrök? Őket kiküldték.

A ház előtt állt a nénjével.

- Nálunk laksz egy darabig. Jó?

Nem, nem jó. De mindig az van, amit a felnőttek akarnak. Épp válaszolni akart, amikor egy ládaszerűt hoztak ki a házból. Terka hangos sírásba kezdett. Zsizi döbbenetben állt, szorítva nénje kezét.

Anyával történt valami. Miért nem mentő jött? Kérdések doboltak a fejében, de szótlán maradt.

Napokkal később csepegtetve kapott információkat. Minden nap egy-egy mondatot, ami magyarázatot adott anyja „eltűnésére”.

Tudta, hogy az apja bántotta az édesanyját. Igen, tudta, csak magának sem merte bevallani, hogy ez a bántás visszafordíthatatlan.

A temetőben zokogva nézte, amint leengedik a koporsót. Hófehér rózsát szorongatott a kezében.

- Dobd be! - súgta a néne.

Nem akart megválni a rózsától, kapaszkodott belé. Úgy érezte, ez az utolsó kapocs az édesanyjához. Megrázta a fejét, és magához szorította.

Hosszú hetekig nem szólalt meg. Csak ült szomorúan, kezében a kedvenc babájával, és időnként azt a dalt dúdolta, amit édesanyja szokott neki vigasztalásként énekelni. A rózsza kókadtan állt az asztalán, egy vázában.

Zsizi számára véget ért a gyermekkor.

Fotó: a szerző

Árva Marci

Fotó: Albert Katalin

Ez a mese tán nem is mese, talán megtörtént valahol, valamikor...

Az árvaház a városka szélén állt. Rozoga épületén a táblácskája annyira megkopott, hogy alig látszott rajta a felirat: ÁRVAHÁZ. Ide azok a gyerekek kerültek, akiknek szülei meghaltak, és nem volt, aki felnevelje őket, vagy azok, akiket kiraktak a templom lépcsőjére, az árvaház küszöbére, vagy egyszerűen csak a kórházban „felejtették” őket, és soha senki nem érdeklődött felőlük.

Sokszor csúfolták őket lelenceknek, pedig csak apátlan-anyátlan gyerekek voltak, akik vágyták a szeretetet, a simogatást, a törődést. Az iskolában sem ültek melléjük szívesen, kerülték őket, mint a leprásokat.

Itt éledgelt Marci is. Őt a templom lépcsőjén találták, egy kosárban. Jól bebugyolálták, egy cumi volt a szájában, és egy kis kék hímzésű kendőcskével kötötték be a fejét. Ez a kendőcske volt minden vagyona, ezzel aludt. Esténként ezt szorítva imádkozott az Istenhez, kérve, hogy vezesse hozzá az édesanyját. Remélte, hogy egyszer eljön érte. Ebben bízott mindenki, aki az árvaházba került.

Sokszor könyökölt az ablakban, nézte a siető embereket, találgatta, vajon melyikük lehet az édesanyja. Az apjára is kíváncsi lett volna, de inkább az anyai ölelés hiányzott neki. Aprócska termetű, kék szemű, soványka fiúcska volt. Még nem járt iskolába, így a többi kis árvával töltötte az idejét. Segítettek a takarításában, az állatok etetésében. Télen fát hasogattak, behordták a faskamrába a gyűjtősnak valót. Hamar munkára szoktatták őket.

Két nevelőnő foglalkozott velük. Az egyik egy szinte megjegyezhetetlen nevű kisasszony, Prikilda. Egymást közt csak „kórónak” hívták. Szikár, szigorú tekintetű volt. Az arcán a sokévnnyi keserűség mély barázdákat húzott. Ráncai sejtették, hogy nem lehetett könnyű élete. Haját szoros kontyba tekerte. Mindig fehér blúzt és fekete szoknyát hordott, néha az inge is fekete volt, ilyenkor még félelmetesebbnek tűnt. Tartottak is tőle a gyerekek. Azt mesélték a nagyobbak, hogy volt egy férfi, akit nagyon szeretett, de nem tudni miért, nem vette feleségül, azóta lett ilyen megkeseredett.

Ez volt a szavajárása:

- Van, aki gazdagnak, van, aki szegénynek, van, aki lelencnek születik. Ti az utóbbiak vagytok. Ezt jól jegyezzétek meg!

Olyan sokszor elmondta, hogy ezt nem lehetett elfelejteni. A másik, amit hajtogattott: „Prikézsia, prikézsia!” - ilyenkor csóválta a fejét, a kis kontya is ringott a feje búbján, mintha az is egyetértett volna vele. Marci mostanában tudta meg, hogy mit is jelent. „Szerencsétlenség”. Valóban, amikor ezt a kifejezést használta, akkor valami rossz történt. Kevés volt a tüzelő, vagy nem kaptak hitelt a péknél. Ilyenkor bizony esténként fáztak, vagy kisebbek voltak az ételadagok.

A másik nevelőnő pont az ellentéte volt Prikilda kisasszonynak. A neve is szinte csak egy sóhajtás volt: Anna. Mily dallamos, gyönyörű név! Olyan, mint a viselője. Karcsú, szőke. Hosszú haját csatokkal tűzte fel, de nem olyan szigorú kontyocskát hordott, mint Prikilda. Az övében néhány tincs mindig rakoncátlanul kibújt a csattok közül. Gyakran kiengedve viselte a haját, ami lágyan a vállára omlott, s Marci ilyenkor még szebbnek látta. Fehér, vagy rózsaszín blúzocskát viselt, kék szoknyával. Gyakran dudorászott, esténként énekelt is, vagy mesélt a kis lakóknak. Marci nagyon szerette, mert mindig volt egy kedves szava hozzájuk, gyakran simogatta meg a fejüket. Az érintése finom, puha volt, ilyennek képzelte az édesanyját is. Ha valami csintalankodást követett el valaki, akkor megszidta, de másképp, mint Prikilda kisasszony. Olyan szomorúan nézett az elkövetőre, hogy az illető majd elsüllyedt szégyenében, és azon igyekezett, hogy mielőbb jóvá tegye a hibáját.

Ilyenkor gyakran mondta, hogy az ember szívében egy kis ágacska van, ami a jóságtól, a kedvességtől kivirágzik. Elmagyarázta nekik, hogy aki jót tesz, az vissza is kapja, mert lelkébe, szívébe beléköltözik a boldogság. Marci úgy gondolta, hogy Anna kisasszony már csak tudja, hisz az ő szívében már biztos, hogy virágos az ágacska, azért ilyen megértő és kedves. Ha valaki sírdogált, vagy nagyon el volt keseredve, apró kis kekszecskét csempészett a párnája alá. Reggel ez a „vigaszkeksz” felvidította a szomorkodót, és így máris vidámban indult a napja. Nem tudták bizonyítani, hogy ő, Anna kisasszony a jótündér, de hát ki más lehetett volna? Prikilda kisasszony szóba se jöhetett, a gyerekeknek meg honnan is lett volna keksze?

Marci gyakran bámészkodott az ablakon. Most is onnan nézte a szállingózó hópelyheket. Figyelte az embereket, akik cipekedve tartottak az otthonukba, hisz néhány hét múlva beköszönt a karácsony.

Az árvaházban ez szomorú ünnep volt. A gyerekek ezt a napot is a nevelőikkel töltötték. Szerencsére ilyenkor az önzetlen emberek adakoztak. Nagylelkűségüknek köszönhetően került az asztalra kalács, hús és sütemény is. Degeszre tömhették a hasukat. Karácsonyfát is kaptak, amit közösen díszítettek fel. Gyertyát gyújtottak, és elénekelték a „Mennyből az angyalt”.

„Vajon milyen lehet egy családban élő gyermek ünnepe?” - töprengett Marci. - „Biztosan finomabb ételeket esznek, szebb a fájuk is, de ami a legfontosabb, hogy együtt van a család. Játsszanak, beszélgetnek, megajándékozzák egymást...”

Ekkor már peregetek a könnyek a szeméből. Fogta vékonyka kabátját, kiosont a nyitva felejtett ajtón, és elindult. Maga sem tudta hova, de képtelen volt tovább az árvaházban maradni. Érezte, hogy ma megváltozik az élete.

Rövid idő után is már nagyon fázott, cipője és a kabátja átázott. Remegett a szája széle, elkékült. A metsző szél befűjt a kabátja alá, lábai nem akarták tovább vinni. Már nem tűnt szépnak a hóesés, bánta, hogy kilépett az árvaház biztonságából.

Ekkor a vállán egy erős szorítást érzett.

- No, fiúcska, hova, hova?

Vacogva motyogott valamit. Miksa apó felemelte az összefagyott kis testet, és a házába vitte. Amikor felocsúdott, elmosódott arcot látott az ágya fölé hajolni.

- Anya!- sóhajtotta alig hallhatóan, majd újra belesüppedt a puha feketeségbe.

Két napig nem volt magánál, majd amikor csillapult a láza, kinyitotta szemét. Meleget érzett, pattogott a tűz a kályhában. Ekkor látta meg a borzas hajú, szakállas Miksa apót.

- No, fiúka, jobban vagy? - és egy csésze meleg teát nyújtott neki.

- Hol vagyok? Mi történt velem? - érdeklődött Marci, közben kortyolgatta a finom italt.

Miksa apó elmesélte, hogyan talált rá.

- Jaj! - kiáltott Marci. - Akkor most engem biztosan keresnek! Mit fogok én kapni Prikilda kisasszonytól!

- Ne aggódj!- nyugtatta meg az apó. - A vékonyka ruháid alapján gondoltam, hogy az árvaházból kóboroltál el, így szóltam nekik is, hisz ki engedne ki egy gyermeket ebben a hidegben ilyen vékony öltözetben?

Marci így megnyugodott, behunyta a szemét, és újra álomba merült.

Miksa apó egyedül élt. Felesége gyermekük születése után hamar meghalt. Így ő gondozta tovább kisfiát, majd egy nap szegényke súlyos tüdőgyulladást kapott, és hamar az angyalok közé költözött.

Telt-múlt az idő, Miksa apó nagyon magányos volt. Sokszor gondolt arra, hogy milyen jó lenne egy fiút magához fogadnia, vidámabban telnének a napok. Meg aztán, lenne kinek átadnia az asztalos tudományát. Gyönyörű játékokat, bútorokat készített. Ismerte szakmájának minden csínját-bínját.

Amikor rátalált Marcira, úgy érezte, hogy a sors nem véletlenül vezette őt pont arra, pont oda.

Hamar el is intézte Prikildával, hogy a fiú nála maradhasson. A kisasszony örült, hogy egy éhes szájjal kevesebb lesz a házbán.

Marci állapota gyorsan javult. Felkelt, és örömmel segített a jóságos apónak a műhelyben. Nagyon tetszett neki a sok ismeretlen szerszám. Elmélyülten figyelte az öreg minden mozdulatát. Hamar megtanulta, hogy mit jelent: subler, sróf, srágli, smirgli, pángli. Szívesen csiszolt, gyalult.

Egyik nap búsan üldögélt.

- No, miért lógotod az orrod kiskomám? - kérdezte Miksa apó.

- Az jutott eszembe - sóhajtott -, hogy holnapután karácsony. Nem tudom, az árvaházban kapnak-e valamit a gyerekek? Víttek-e segítőkész emberek játékokat, ennivalót? Olyan jó lenne adni nekik valamit!

- Ha szeretnéd meglepni a kis lakókat, akkor nézd csak! Van itt néhány játék, ami nem kelt el a piacon. Ha te is segítesz, készítünk még hozzá, és holnap elvisszük.

Marcival madarat lehetett volna fogatni! Vidáman smirglizte, festette a játékokat. Hamarosan falovacskák, kis kardok, szekerek, figurák, bábuk sorakoztak az asztalon. Boldogság töltötte el, hogy ő is hozzájárulhat az ajándékozáshoz. Nézte a borzas apót, azt gondolta, hogy az ő szívében is biztos virágos az a bizonyos ág.

Másnap ugrándozva kísérte Miksa apót. Az árvaház küszöbét kicsit félve lépte át, szorította az apó kezét. Akkor nyugodott meg, amikor Anna és Prikilda kisasszony megsimogatta a fejét. Örömmel hallgatták, hogy Marci mennyit segített, és ráadásul az ő ötlete volt az ajándékozás is.

A feldíszített fa alá tették a játékokat. Marci lelki szemeivel látta, hogy örülnek majd a kis árvák! Valami furcsát érzett. Megint eszébe jutott Anna kisasszony mondása az ágacskáról. Talán most kipattant az ő szívében is egy rügyecske...

Otthon kettesben ünnepelték meg Jézus születését. Elfogyasztották a vacsorát, gyertyát gyújtottak, átadták apró kis ajándékaikat egymásnak, dalokat énekeltek, játszottak, beszélgettek. Valóra vált az álma. Igaz, az édesanyját nem találta meg, de helyette kapott egy szerető pótapát. Potyogtak a könnyei, hálásan csókolta meg az apó kezét, aki zavartan kapta el.

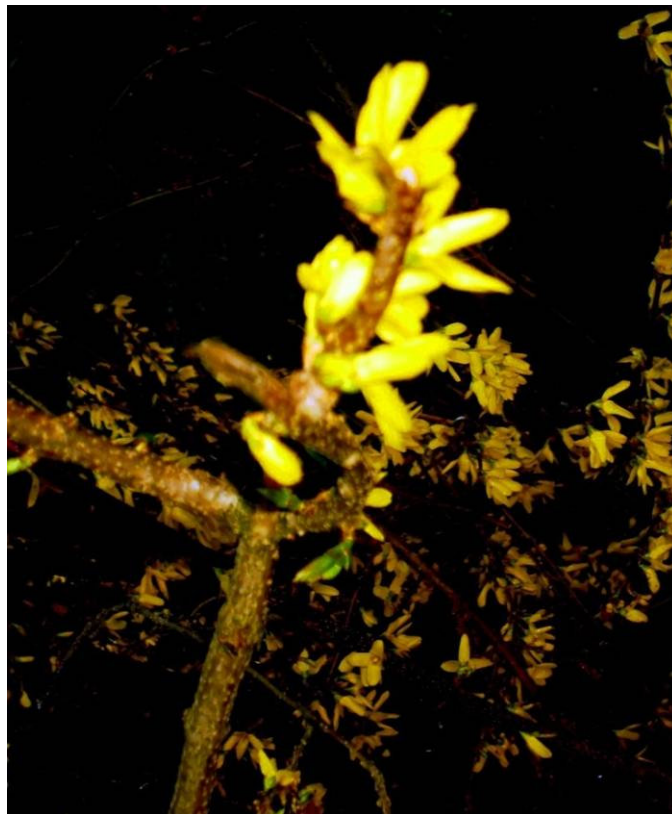
- No, nem kell ezt...

Aztán magához szorította Marcit, álltak, nézték a gyertyák hunyorgó fényét.

Évek múlva is bepárasodott a szeme, amikor visszaemlékezett erre az estére. Asztalos lett belőle. Segítette Miksa apót, aki már betegeskedett, nem tudott annyit dolgozni.

Nem felejtette el az árvaházat sem. Minden karácsonykor hatalmas csomagokkal állított be. Mosolyogva nézte a gyermekeket, akik izgatottan bontogatták az ajándékokat.

Marci az évek során a jó emberektől kapott szeretetmorzsákat összegyűjtögette, a tarisznyájába tette, és egész életén át abból csipegetett. Érezte, hogy most már az ő szívében is kivirágzott a jóságot, szeretetet adó ágacska.

Fotó: A szerző

Karácsonyi etűd

Fotó: Albert Katalin

A szeretet ünnepén,
Karácsony reggelén,
Arcom ragyog,
Boldog vagyok,
Mert velem leszel,
S nem engedsz el...
Lalala lallala...

Ezt a kis dallamot dúdoltam magamban. Nagyon vártam már ezt a napot. Éreztem, hogy ma valami fontos dolog fog történni velem. Ezt a dalt fogom elénekelni Neked. Megbeszéltük, hogy csak apróságokkal lépjük meg egymást. Én ezt a dalt írtam, a könyvvel és az általam készített angyalkával együtt adom át. Szerintem ez személyes, és aprónak is apró. Lehet, hogy túl apró?!

Ó, ó... Most már mindegy...
Az asztal körül
Két szerelmes ül,
Én boldog vagyok,
Az arcom ragyog,
Mert veled vagyok!
Lalala lallala...

Megterítettem. Az asztalon a gyertya, majd csak akkor gyújtom meg, ha megszólal a kaputelefon. Az ételek készek, a sütik a tálcán. A kedvencedet sütöttem: mandulás bombát. Megismerkedésünk emlékére. Végignéztem a lakáson. Minden a helyén, karácsonyi pompában, a szívem ünnepi díszben...

Felveszem azt a kis fekete-ezüst rucim. Ez viseltem, amikor először találkoztunk.

A vállalati bulin pezsgőt ittam, nem keveset. Jó kedvem volt, majd kikaptam a kolléganőm kezéből a mikrofont, és énekeltem a karaoke következő számát. „Szívemben bomba van...”

Csábosan pillantottam körbe, amikor összeakadt a tekintetünk. Aztán te is bekapcsolódtál.

„Mert én, ha rumba dob dobol,
Bolond vagyok,
Rumba dob dobol,
Azonnal felrobbanok.
Szaladjon hát, szaladjon hát, amerre lát.”

De te nem szaladtál el, hanem maradtál. Olyan édesen, ügyetlenül bókkoltál. Olyan régimódián...

Még most is libabőrös leszek...

Na, de semmi lúdbőrzés, semmi könny! Ma itt alszol! Igaz, te még nem tudod, de én igen, ez a lényeg. Csak csók volt idáig, más semmi.

„Egy csók és más semmi” - jaj, olyan bolond vagyok! Nem, nem, csak **s z e r e l m e s**!

Csörög a telefon. Ki kereshet ilyenkor?! Olyan hidegen, olyan utálatosan cseng. Gyorsan még belepillantok-a tükörbe, minden rendben, jól nézek ki. Mosolygok, igaz ez nem videotelefon, mindegy, hogy nézek ki, de neked már csak pár perced van, hogy ideérj. És pont most szól ez az utálatos vonalas telefon!

Felemelem a kagylót. Te vagy. Nem értem, miért hívsz, és főleg vonalas telefonon. Biztos elhagytad a mobilod.

Kis csacsi! Mi, mi csoda?! Nem, ez nem csoda, ez a valóság. Nem értem! Nem tudsz jönni? Kibékültél a volt barátnőddel?! Nem akarom érteni, hallani!! Bocsánataat! Erre nincs bocsánat! Leteszem a telefont, lerogyok a székre, nézem az ünnepi asztalt, a gyertyákat. Meggyújtom, és nézem az imbolygó gyertyalángot. Én is ugyanúgy imbolygok. Kinyitom a gyógyszeres szekrénykét. Nehezen, de megtalálom, amit keresek. Nyugtató kell, ezt ép ésszel nem lehet kibírni! Még hogy kibékültél a volt barátnőddel! És én?! Én hol vagyok?! Pont ezen a szép, ünnepi napon...

Ereztem, hogy ma valami történni fog, de erre nem számítottam! Tudod, hogy ilyenkor van a legtöbb öngyilkosság, mert az ünnep párosul a magánnyal? Hallottál már róla? Ezen a napon nem szabad szakítani!!!

Pezsgőt öntök magamnak, azzal veszem be ezeket a bogyókat. Jó sokat! Nem akarok semmire sem gondolni, nem akarok felébredni, aludni, csak aludni akarok, akár örökre is. Az agyamban dobol a dal:

A szeretet ünnepén,
Karácsony reggelén,
Arcom ragyog,
Boldog vagyok,
Mert velem leszel,
S nem engedsz el...

Neked írtam ezt a kis bárgyú dalocskát... tessék, most aztán boldogíthatom magam ezzel a bolondos dallal, no meg a pezsgővel. Jó társaság vagyok magamnak. Itt van ez a kis szerencsétlen angyalka is! A feje kicsit ferdén áll, kedvesen néz rám. Olyan kis szerencsétlen, mint én. Áll ott a csálé fejével, és néz rám bájosan... na, még egy kis pezsgő. Már érzem a hatását, kezdek szédülni.

Ez a pezsgő, vagy a dilibogyók? Ki tudja? Nem is érdekel. Puhán lebegek. Egész jó érzés, de nem tudok megmozdulni. De minek is mozognak?

„Az asztal körül, Két szerelmes ül,” lalala...
„Mert én, ha rumba dob dobol,
Bolond vagyok,
Rumba dob dobol,
Azonnal felrobbanok.”

Keveregnek a fejemben a dalok. Aztán megint jön a lebegés...
Éles csengőszó hasít a fejembe. Olyan hangos! Na, hagyjatok aludni... hallom a dörömbölést, kiabálást... én nem válaszolok. Csendet akarok! Megint a fejembe hasít ez a hülye kis dal:

A szeretet ünnepén,
Karácsony reggelén,
Arcom ragyog,
Boldog vagyok...

Boldog vagyok?

Furcsa, megmagyarázhatatlan érzés kerít hatalmába. A csend, a feketeség magához ölel, lehúzó a mélybe. Sziréna hasít a puha lebegésbe. Minden könnyű, semmi sem számít. Csak ez a csöngetés, ez ne lenne! Időnként belehasít a fekete csöndbe. Vajon ki lehet? Te? Eljöttél mégis? Bocsánatot akarsz kérni? Nem tudok ajtót nyitni, a lábaim nem visznek. Hangokat hallok. „Siessünk!” Be-törték az ajtóm?

A ház lakói egymást kérdezzetik? „Mi történt? Ki lett rosszul, pont karácsonykor?” Kíváncsi fejek kukkantanak ki az ablakokból.

Az éles szirénahang felveri a karácsony est békéjét.

Fotó: A szerző

Didergő természet

Dideregnek a fák
a ráfagyott hó súlya alatt,
keservesen pittyeg a rigó,
már nagyon áhítja a tavaszt.

Csak a jég nevet szikrázva,
a hideg telet ő
egyáltalán nem bánja,
a fázókat sem szánja.

Fagyos szél rohan,
a fák meghajlanak,
recseg- ropog a derekuk
de még állják a sarat.

Jégcsap csilingel,
majd elhalkul szava,
derékba megtörik,
s messze száll sóhaja.

Fotó: A szerző

A mezítlábas angyal

Fotó: Albert Katalin

Nóci szomorúan bámészkodott ki az ablakon. Leesett a hó, a gyerekek örömmel futkostak az udvaron. Nyelvükkel igyekeztek egy-egy hópillét elkapni. A nevetésüktől, lármázásuktól zengett az udvar. „Milyen jó nekik!” - gondolta Nóci. - „Én is úgy játszanék velük! A nyelvemmel száz meg száz hópihét kapnék be! Nem tudnának legyőzni!”

Orrát rányomta az ablakra, lehelete elhomályosította az üveget.

Nem mehetett ki játszani, mert beteg volt. Sajnos sokszor tört rá a betegség, alattomosan, váratlanul. Hol itthon, hol az iskolában lett rosszul. A doktorok már annyi mindent kipróbáltak, de valahogy nem találták betegségé igazi okát. Széttárták a kezüket...

Anyja szomorúan tett-vett a lakásban, hisz látta, hogy kislánya mennyire vágyik a pajtásai közé, pedig Nócinak nem igazán volt barátnője, egyrészt a sok hiányzás miatt, másrészt csúfolták is a gyerekek. Sápadt arcúnak, kehesnek, göthösnek nevezték. Igaz, hogy a köhögésrohamok alatt majd megfulladt, arca fehér volt, megviselte a sok betegség, hogy keveset lehetett friss levegőn, de hát erről nem tehetett, a gyerekek viszont ezzel nem foglalkoztak. Nem bírt velük sokat futni, ugrabugrálni, mert fáradékony volt. Nagyot sóhajtott, és kedves barátaihoz, a könyvekhez menekült. Olyan jó volt olvasni! Azt érezte, hogy ő is kalandvágó, bátor hős, aki legyőzi az ellenséget, vagy sok barátja van, vagy épp ő a balerina. Falta a könyveket, apa pedig hozta a jobbnál jobb, érdekesebbnél érdekesebbeket. A tanító néni olvasás és fogalmazás órán nem győzte dicsérni. Ilyenkor kicsit büszke volt magára. Nem úgy, mint testnevelés órán, ahol sokszor leszidták, kigúnyolták. Arra gondolt, hogy amíg anyja elmegy a boltba, kisurran egy kicsit. Ilyenkor a friss hóból olyan jó hóembert építeni! Csak egy icipicit marad majd az udvaron, no meg a nyelvével

elkap egy-két hópillét. Nem százat, csak néhányat. Aztán még gyorsan lefekszik a hóba, és elkészít egy hóangyalt. Ezt minden gyerek imádja, hemperegni a friss fehérségben, hanyatt feküdni, szétterjesztett karokkal és lábakkal. Ezután a karokat, lábakat fel-le kell mozgatni, így bemélyedés keletkezik a hóban, és máris kész a hóangyal.

Anya elment. Nóci magára kapkodta ruháit, s irány, ki a szabadba. Nem érdekelte, hogy az orvos megtiltotta, hogy felkeljen, pláne hogy kimenjen a hóba hemperegni, játszani. Jólesett a hűvös hó érintése! Magában kuncogott, hogy milyen ügyesen kapkodta a nyelvével a hópelyhecskéket. Ha ezt látnák az osztálytársai! Belevetette magát a fehérségbe, és elkészítette a saját hóangyalkáját. Az ablakból ezt éppen látni fogja, meg a kis hókacsát is, amit épített. Nem, nem hóembert, hanem hókacsát, nagy csőrrel. Ilyet még senki sem csinált.

Fotó: Albert Katalin

Befutott, gyorsan levetette ruháit. Csizmát nem húzott, hanem a nagy sietségben csak a cipőjét. Jól át is ázott. Elrejtette a szekrénybe, ott majd megszárad, anya észre sem veszi. Az ablakhoz állt, nézte remekműveit, a hóangyalt és a hókacsát. Amikor anya megjött, visszaparancsolta az ágyba, bevetette vele a gyógyszereit. Szót fogadott, mert nagyon reszketett, fázott. Hamar elaludt. Álmában kint játszott az udvaron. Kiabált, futkosott, senki, de senki nem érte utol, még a legjobb futó gyerek sem az osztályból. A testnevelő tanár megdicsérte, a többiek csak ámultak-bámultak. Aztán hirtelen sötét valami jött, nem látta a gyerekeket, nem látta a tanárt, a havat. Anya állt aggódva az ágya felett, valamit mondott, de ő nem értette. Aztán furcsán lebegni kezdett, ez nem volt rossz, majd megint az a szörnyű sötétség! Mentő szirénáját hallotta a távolból, meg hangokat is.

- Siessünk, minden perc számít!

Amikor feleszmélt, anya ült az ágya szélén, simogatta a kezét, borogatta forró homlokát.

- Anya, ne haragudj! Én csak játszani akartam egy kicsit! - suttogta.

Anyukája nem értette, hogy miről beszél, hisz nem tudta, hogy kisurrant egy picit játszani.

- Anya, ha egy kisgyerek meghal, a Mennyországba kerül, angyal lesz belőle? - kérdezte.
- Igen, de ne beszélj csacsiságokat, te meg fogsz gyógyulni! - sírta el magát az édesanyja.
- Anya, nagyon fázom... a lábam is olyan hideg! - mondta Nóci.

Anyukája betakargatta a láztól égő kis testet.

- Anya, az angyaloknak van cipőjük?
- Nincs. Miért is lenne?
- Nem fázik a lábuk? Mert az én lábam nagyon hideg, és fázik...
- Nem kell nekik cipő, mert a szeretet, a jószág melegíti őket - válaszolta könnyes szemmel anyukája.
- Akkor jó, ott legalább nem fog fájni a lábam.

Sóhajtott egy nagyot, és újra jött a lebegés, a sötétség. Aztán utoljára ránézett az anyukájára, és így szólt:

- Anya, akkor én is mezítlábas angyal leszek.

Fotó: Albert Katalin

Tél

Fáradtan nyögnek a fák
a jeges súly alatt,
reccsennek az ágak,
nagyokat roppannak.
Fázósan összebújnak,
némán tűrnek a madarak,
jeges leheletével a tél még marad.

Fotó: A szerző

Télanyóka

Már nem alszik Télanyóka,
a havat csak egyre szórja.
Fehér pillék hulldogálnak,
hó takarja már a tájat.

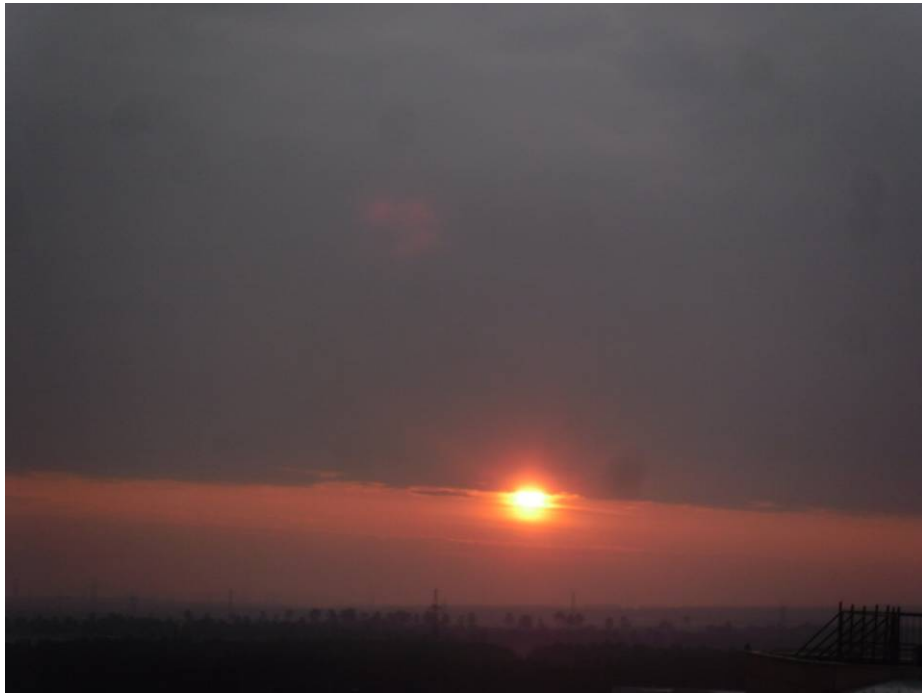
Hósipka van a házakon,
fehér lepel az ágakon.
Puha hópaplan alatt,
magocskák szundítanak.

Pihe- puha hópihécskék
a földet, mind befedték.
Télanyóka elégedett,
most már nyugovóra térhet.

Hajnali ébredés

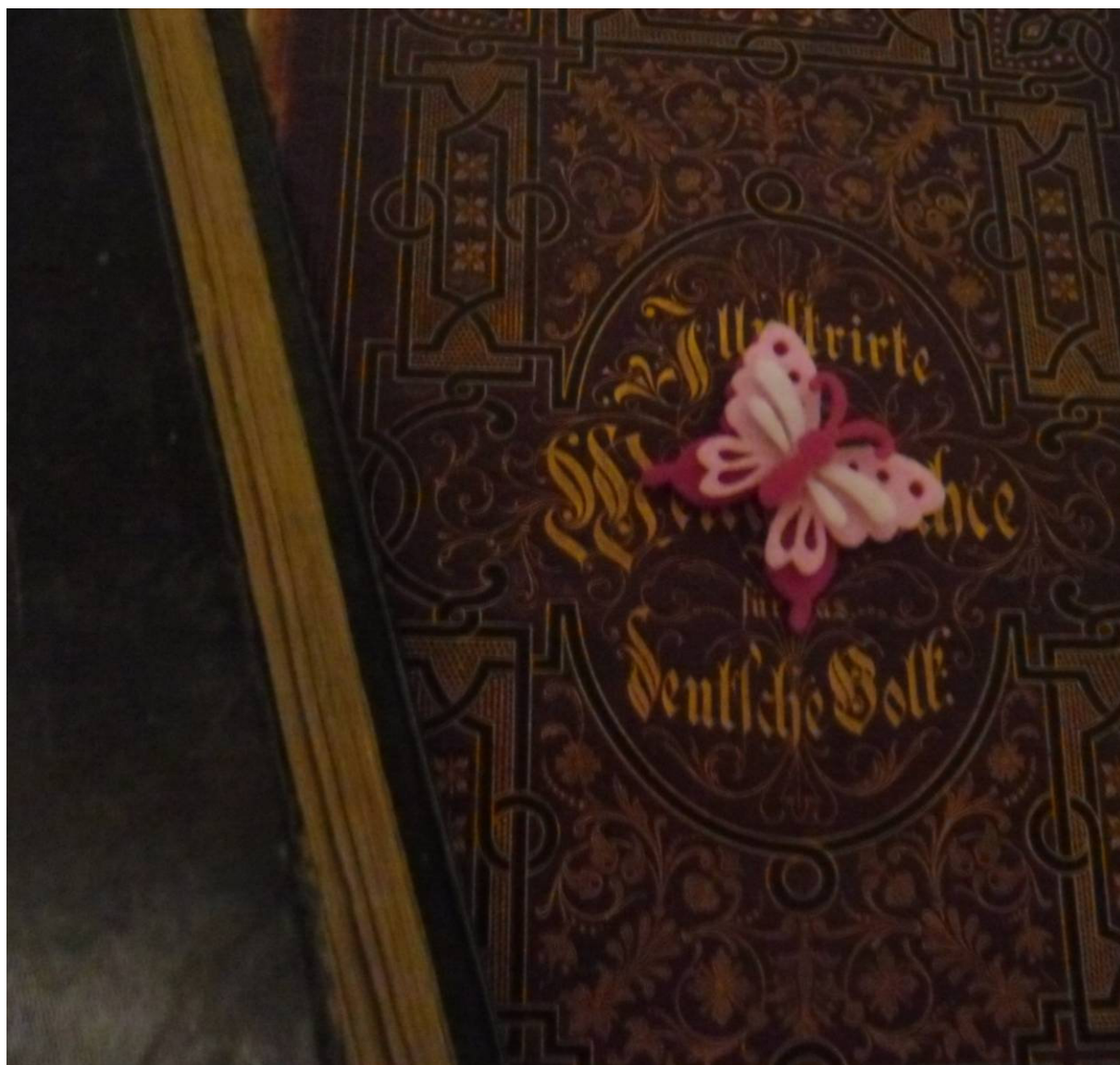
Hajnaltündér fátylával
csiklandozza a Napot,
fülébe madarak
dúdolnak szép dallamot.

Harmatcsepp hull,
csordul a földre,
gyémántként
csillog az álmos
lámpafénybe.

Fotó: A szerző

Hunyorogva kel a Nap,
felhőtakaróját még
vissza-visszahúzza.
Nem akar felkelni,
inkább még aludna.

Fotó: A szerző

VÉGE